Пісні
Русько-Народні
о найвисшій
пресвятій
Елисаветі

LIBRARY
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Піснь Русько-Народна

о покійній цісареві

ЕЛИСАВЕТІ

що погибла з рук анархіста Люкенього

в Женеві дня 10. вересня 1898 р.

943.6
E14Wp

Наш Пан цїсар з Цїсаревов взялись намисляти,
Що за дари своїм вірним во память зділати,
Урадила Їх Достойність медалів набити,
Вірне військо і державу цїлу обділити.

Хвала Богу найвисшому, що ми вік прожили:
Подаруймо тим медалї, що вірно служили:
Сорок чтири лїт минає, пятий наступає,
Що за щастє, дар небесний, Бог на нас зсилає!

Тїшили ся своїм щастєм, котрого дожили,
Та що будуть свій Ювілей, разом обходили!
Коли з волї Небесного ми так панували,
Подаймо всїм медалї, щоб нас памятали!

Сама Панї Цїсарева той плян уложила!
Як медалї роздавали — Она вже не жила.
Сорок чтири лїт Цариця з Монархом прожила,
В шістьдесятім першім роцї житє закінчила.

LIBRARY
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

Лютий ворог на ню вдарив і житя позбавив,
Цїсареві і державі смуток позіставив!
Наш Монарха в Відни сидить, Цариці не має,
Як згадає о Їй смерти, сльози проливає.

Нераз Сїсар сльози ронить, і в серцю біль чує,
Бо за нашов Цїсаревов цїлий сьвіт сумує:
Серцем тужить, сльози ронить буде жалувати,
Бо-ж то була така добра, як рідная мати.

Рідна мати породила і нас виховала,
Цїсарева для всїх лхдий в обороні ставала:
Нераз також і для вязнів серце оказала,
Не одному кару смерти з Царем дарувала.

Знала нашу тяжку долю і Монарха знав:
Тож для того наньщиноньку нам подарував:
Зніс нам тяжку паньщиноньку, желїзні кайдани,
В тім також допомагли і високі пани.

Хлоп цїлий день наробив ся, та не заплатили,
Ще до того не одного кіями набили,
Не одного та паньщина до гробу загнала,
Не міг ролї управляти, праця пропадала.

Ой, бо мусів три дни в тиждни паньщину робити,
Єго праця пропадала не мав з чого жити.
Дайже Боже сто літ житя нашому Цареви,
Що дарував паньщиноньку цілому краєви.

За всї добрії учинки, що для нас зробили,
Нашу Паню в чужім краю вороги забили,
За ті дари що давала всім з руки власної,
Та зазнала від ворога муки тяженької.

Наша Пані Цїсарева з баварського роду,
Поїхала купати ся в швайцарськую воду,
Підупала на здоровлю з смерти сина свого,
Поїхала купати ся до краю чужого.

Було-ж бо Єї серце у болю тяженькім,
Бо тужила неустанно за сином рідненьким:
Ой за ним то так болїла, в тузї зоставала,
Через цїлих девять лїт сих все занепадала.

Коли тілько споглянула на сироту-внуку,
Дізнавала на серденьку тяженькую муку.
За порадою докторів взялась ратувати,
І зачала швайцарскую купіль уживати.

Сїсар Франц Йосиф I.

Бодай була Швайцария купелїв не мала!
Була-би ся Цїсарева в своїй земли купала,
Була-би ся викупала в водї і молоцї,
І була-би не терпіла вістря в лївім боцї.

Та була-би ся купала вечір і раннько,
І була-би не терпіла болю на серденьку.
Тая купіль солоная Їй не вилїчила,
Брудна рука Люкенього на Нїй ся помстила.

Було їх двох анархістів — на Ню чатували,
Стали скриті за деревом, док Ю не дістали.
А Люкенї на Царицю як лютий ся кинув,
Другий старий з бородою без слїду загинув.

Хотяй не мав злоби в серцю, щоби Ю убити
Мусїв своїх товаришів розкази сповнити:
Бо мав розказ від короля Гумберта убити,
Однак не мав спосібности чин злоби сповнити.

Товариство анархістів взяло говорити,
Що треба Люкенього з кола виключити:
А проклятий анархіст на своїм поставив,
Тай кинув ся на Царицю і житя позбавив.

Так ся кинув на Царицю якби звір скажений.
І встромив в Ню пильник труєм заправлений
Цїсарева не знаючи, що за річ ся стала,
З того болю і нападу на землю упала.

Дама двору, Стараєвна, дуже здивовала,
Що Цариця так від разу на землю упала,
Дама двору цїсарського поміч Її дала,
Взяла свою Монархиню і з землї підняла.

Коли встала, то сказала—"щось сталось зі мною?
Скажи менї моя дамо: Чи єсьм блїдою?"
Як Цариця з землї стала дуже ся змінила,
Ще сто кроків до корабля сама поступила.

Як усїла на лавчинї цїлком ослаблена,
Ще сама ся не дізнала, що житя збавлена,
Коли сили упадали, ще слова сказала,
Щоб машина паровая скоро відїзджала.

Пан капітан в тім змішав ся не хтїв відїзджати,
Бо побачив, що Цариця вже буде конати,
Як відїхав кілька кроків, мусїв повертати,
Бо омлїлу Цїсареву хотїв ратувати.

Першу поміч дама двору зачала давати,
Омлїлую Монархиню взяли відтирати —
Приспішило більше женщин взяли ратувати,
Побачили на Царици покрвавлені шати.

А коли їм Монархиню відтерти ся вдало
Запитала їх Цариця — що ся з Нею стало?
Ще сказала Монархиня, що біль в серцю має,
В тяжкім жалю, з болем серця Цариця конає.

Пан капітан сказав зараз ноші зготувати,
Щоб Царицю як найскорше до готелю взяти:
Хотяй взяли до готелю, трудна поміч була,
Злобна рука Люкенього пильник в серце пхнула

І в послїдній хвили смерти, як слова сказала,
І звернула в небо очи, Богу дух віддала.
Доктор Ґаляй доктор Маєр хтїли поміч дати,
Однак мусїла Цариця з сьвітом ся розстати.

І сьвященник отець Паґніс поміч удїляв Їй,
Бо в останній хвилї смерти з Богом поєднав Їй.
Помолив ся за Їй душу і Богу вручив Їй,
Щоби Господь простив гріхи і до Себе взяв Її.

І так страшній хвилї смерти любов указала,
Огидному зброднярєви з серця всього прощала.
Хотяй уста вже замовкли, не могла сказати,
Тую любов з Її серця мож було читати.

Пів години ще прожила в дуже тяжких муках,
Стратилисьмо Матїр в тих зброднярських руках.
І так житє закінчила — в ту чорну гонднну —
Засмутила нам Монарха і цїлу Родину.

Коли Богу дух віддала, стали всї радити,
Тай до Відня до Цїсаря смутну вість писати —
Як доручив грабя Паар телеґрам Монарсї,
А Монарха взяв телеґрам тай засумував ся.

Ой, як дістав смутну вість, телеґрам злобний,
Закрив собі твар руками, сидїв не притомний,
Коли зачав наш Монарха смутну вість читати,
Та не міг ся дві години з жалю відозвати.

Усунув ся по фотелю, вже цїлком омлїлий,
Тяжко вздихнув до Господа: О, мії Боже милий,
Тяжко вздихнув гірко сплакав ревними сльозами
Що му ворог стратив Друга межи чужинами.

Ой як пішла смутна вість по цілій Родині,
Що умерла Цісарева в краю на чужині,
Заплакала вся Родина і Діти рідненькі.
Що не будуть оглядати своїй Мамуненьки.

Розійшли ся в цілім краю тії смутні вісти,
Що умерла Цісарева з руки анархісти!
З злобной руки офірою Цісарева впала,
Затужила вся держава в смутку позістала.

Ой затужив і сам Папа за нашов Царицев,
Що умерла а не в дома тілько за границев:
Затужили всї монархи на всїй кули земський,
Затужив же за Царицев навіть сам Шах перский.

Всї учинки, що зділала, то завше па Бозі,
Закінчила в смутку житє в далекій дорозї.
Як вложили Цісареву до смертной хатини,
Не мав Цісар вже спокою нї одной хвилини.

Тов хатинов Її була трумна металева,
Як замкнула, ключ віддали самому Князеви,
А вівторок у Шенбрунї костел отворили,
Наш монарха з Донечками Богу ся молили.

Упав Цїсар на колїна разом з Донечками,
Молили ся за Царицю гіркими сльозами.
І забрали Монархиню з нещасной Женеви,
Привезли Ю неживую Дїтям і Цареви.

Як привезли Цїсареву до рідной столиці,
Повитала вся Родина князї з заграниці.
Привитав Ю і Монарха з своїми Дочками,
Затужили, заплакали, що не мають Мати.

Затужила, заплакала ревними сльозами,
Що від нинї вже на вікі будуть сиротами.
Коли везли Цїсареву до двірськой каплиці,
Повівали чорні фани в цїлой околиці.

І по церквах в цїлім краю, дзвони видзваняли,
А плякати жалобнії доми закривали.
Вісїм коний Її везло караван в парадї,
Цїсар ішов з Донечками за трумнов на задї.

Коли ішов за трумною в сльозах заливав ся,
Що в тім роцї місто втїхи смутку дочекав ся.
І старшина войсковая всї сльози ронили,
Тарабани у жалобі марш послїдний били.

Привезли Ю до каплиці: три дни там лежала,
Вся Родина раз послїдний Її оглядала!
А Монарха з того жалю не міг ся встримати,
І обнявши трумну в руки зачав цїловати.

Коло трумни Дїти, Внукі на колїна впали,
Богу жертви заносили, сльози проливали.
Що за болї там в їх серцях тяжко проникали,
Коли вінцї своїй Мамі на трумну складали?

І по трех днях Ю забрали з каплиці двірської
Завезли Ю на кладбище до гробиці свої.
Як забрали Ю з каплиці, до костела дали,
Бо в костелї Капуцинів погріб відправляли.

Цїлий костел в серединї жалобов окрили,
Сотку вінцїв для Цариці во память зложили.
Коли пісню послїдную над Нев відсьпівали,
Зняли трумну з катафальку, до гробу спускали.

Ксьондз Кардинал запровадив в підземную глобу,
А монарха за трумною поступав до гробу,
Коли мощі раз послїдний в гробі покропили,
І замкнули домовину, всї Ю опустили.

Як замкнули гробовину тай запечатали,
Вже стодвайцятьсему Її ряду поховали.
Всї услугу остатную Цариці віддали,
Попращали раз послїдний і гірко сплакали.

Гіркі сльози там проляла цїлая Родина,
Що Монарха позістав ся як в поли билина,
Вся родина, що Сарицев в гробі спочиває,
Хотяй члени Її мертві, цїлі серця має.

Сама тілько з ранов в серцю спочиває в гробі,
Вся держава шість місяців ходила в жалобі,
Час скоренько переминув, скінчили жалобу,
А Монарха не закінчив аж ляже до гробу.

Пострадав Він свого Друга — Цина єдиного,
А не може пострадати болю серця свого,
Хоть Цариця в гробі лежить, вічно спочиває,
Наш Монарха нехай з нами сто лїт проживає.

З чистим серцем і просьбами звернім ся до Неба
Для Монарха просїм житя, дла Цариці Неба.
Бо не малисьмо Цариці і Царя такого,
Що з'їлали Они для нас завше з серця свого.

Щоби наша Монархиня з Богом царствувала,
На Монарху все благодать Божая спливала.
Наш Монарха добротливе серце для нас має,
В всїх недолях лихих наших над нами чуває.

Тому любов в наших серцях буде все палати,
О Сариці нашій Мамі, будем памятати,
За Царицев нашов Мамов будем жалувати,
Бо подібної до Неї вже не будем мати.

Бо весь нарід за Нев тужить з нашої околиці,
"Немалисьмо і ніе буде такої Цариці!"
Бо горіла для нас любов в Її серці гожім,
Най засяде та Цариця при Престолї Божім.

Щоби могла Монархиня вічно царствувати,
І на Сина єдиного мило споглядати.
Що дня Богу ся молила, завше споминала,
Тепер буде Єго в Небі по вік оглядала.

Тепер маямо надію Монархо, о Тобі:
"Хто над нами буде чував, коли ляжеш в гробі?
"Хто нам буде помагати, як Тебе не стане.
"Коли иньший на престолї Монарха настане?"

Помолим ся щирим серцем Богу Господеви,
Щоб даровав сто літ житя нашому цареви!
Ой! бо можеш щирим серцем Господа благати,
"Бо такого ми Монархи вже не будем мати!"

К О Н Е Ц Ь.